

Konieczność termomodernizacji budynków jednorodzinnych w Polsce

Strategia modernizacji budynków: Mapa Drogowa 2050

Strategię tworzy się po to, żeby minimalnymi środkami osiągnąć zamierzone cele. „Poznaj siebie i poznaj wroga, dopiero wtedy twoje zwycięstwo nie będzie zagrożone. Poznaj dobrze warunki terenu i pogody, wtedy twoje zwycięstwo będzie całkowite” (Sun Tzu, Sztuka Wojny, napisana 500 lat przed Chrystusem).

Zespół organizacji zajmujących się problematyką ochrony środowiska i efektywności energetycznej opracował dokument zawierający wszystkie elementy zalecane przez metodologię Komisji Europejskiej – opartą na modelowaniu analizy zużycia energii przez polski sektor budownictwa oraz analizy istniejących mechanizmów wsparcia. Zostały także zorganizowane spotkania z grupami interesariuszy, prowadzące do sformułowania wniosków. W ten sposób powstała unikalna na polskim rynku praca, podejmująca próbę rzeczowego, opartego na wiedzy spojrzenia na sektor budownictwa.

Głównym osiągnięciem zespołu pracującego nad „Strategią” jest zwrócenie uwagi na wieloletnie, całkowite ignorowanie przez rząd budynków jednorodzinnych, stanowiących połowę polskich zasobów mieszkaniowych. (Gdyby za punkt odniesienia przyjąć ilość budynków to problem dotyczy 90% polskich budynków mieszkalnych). Polski rząd konsekwentnie pomija budownictwo jednorodzinne. Ignorowanie potrzeb budownictwa jednorodzinnego wiąże z kilkoma błędnymi przekonaniem:

Przesąd 1 – z pieniędzy publicznych nie powinno się wspierać osób prywatnych – ten przesąd jest dziedzictwem komunizmu, trzeba z nim zerwać i udzielać wsparcia tym, którzy mają potencjał aby wykorzystać wsparcie jak najlepiej.

Przesąd 2 – w budynkach jednorodzinnych mieszkają osoby zamożne – większość budynków jednorodzinnych znajduje się na wsi, na obrzeżach miast i tzw. ścianie wschodniej.

Przesąd 3 – remontując budynki wielorodzinne uzyskuje się największy efekt ekologicz-

ny – w tej chwili to już nie jest prawdą, remontując najbiedniejsze budynki jednorodzinne jednocześnie zmniejsza się zanieczyszczenie powietrza wynikające ze spalania brudnego węgla.

Wiele argumentów przemawia za tym, żeby w najbliższym czasie skupić się na wsparciu remontów budownictwa jednorodzinnego:

1. Termomodernizacja budynku jednorodzinnego zwykle jest koniecznym remontem, wykonywanym ze środków własnych, często systemem półgospodarczym. Niewielkie wsparcie (nawet informacyjne) może prowadzić do znaczącego wzrostu efektywności prowadzonych prac (pomimo wieloletniej praktyki nawet dzisiaj zdarza się ocieplanie budynku z lat 60. izolacją o grubości 5 cm!).

2. Termomodernizacja budynków jednorodzinnych jest jednym z najszybszych sposobów zmniejszenia katastrofalnego zanieczyszczenia powietrza w wielu polskich miastach – to właśnie w budynkach jednorodzinnych do ogrzewania domu spalany jest najgorszej jakości węgiel i odpady. Zmniejszenie zużycia energii i wymiana kopiącego źródła ciepła jednocześnie przyczyni się do zwiększenia komfortu życia mieszkańców budynku, oraz do poprawy jakości powietrza.

3. Mieszkańcy budynków jednorodzinnych to przede wszystkim mieszkańcy wsi. Strategia modernizacji budynków wiejskich musi być połączona z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, takich jak miejscowa biomasa, ale także z rozwojem energetyki rozproszonej. Przy okazji remontu dachu, zamiast dachówki można położyć panele słoneczne, a kilku gospodarzy może zorganizować przygotowanie biomasy, a w przypadku zmniejszających się cen ogniw fotowoltaicznych można zacząć myśleć o lokalnym wytwarzaniu energii elektrycznej.

4. Remonty budynków jednorodzinnych wykonywane są zwykle przez niewielkie firmy. Wsparcie, promocja remontów budynków jednorodzinnych w oparciu o skutecznie, „dobrze skrojone” instrumenty wsparcia mogą przyczynić się do rozwoju lokalnych, małych

MAREK ZABOROWSKI
– wiceprezes Instytutu
Ekonomii Środowiska

Marek ZABOROWSKI – wiceprezes Instytutu Ekonomii Środowiska, ekspert w dziedzinie efektywności energetycznej. Absolwent Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej na Politechnice Krakowskiej oraz podyplomowych studiów ochrony środowiska na Uniwersytecie Minnesota w Instytucie H. Humphreya. Od ponad 20 lat zawodowo zajmuje się tematyką efektywności energetycznej. Był konsultantem wielu krajowych i międzynarodowych instytucji (m.in. Komisja Europejska, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju).

i średnich firm wykonawczych – które zapewnią lokalne miejsca pracy, ale co równie ważne, będą motywowane do wychodzenia z szarej strefy, zwiększając wpływy do budżetu państwa (chcesz uzyskać wsparcie – przedstaw rachunek!).

5. Efekt ekologiczny, kupowany przez państwo, w przypadku wsparcia remontów budynków jednorodzinnych może być znacznie większy i kupowany znacznie taniej niż w przypadku jakichkolwiek innych inwestycji ekologicznych. Spowodowane jest to tym, że właściciele budynków jednorodzinnych są w stanie w dużej mierze sfinansować sami modernizację swoich nieruchomości – świadczy o tym tempo i poziom remontów wykonywanych bez żadnego wsparcia państwa.

Każdy kraj członkowski jest zobowiązany, zgodnie z Dyrektywą o Efektywności Energetycznej (art. 4) do przygotowania krajowej strategii modernizacji budynków (załącznik do Krajowego Planu Działań na Rzecz Efektywności Energetycznej). W Polsce powstały dwie strategię – jedna przygotowana przez Ministerstwo będącą minimalnym, formalnym wypełnieniem wymagań dyrektywy, a druga („Strategia...”), przygotowana równoległe do strategii rządowej przez zespół składający się z ekspertów Krajowej Agencji Poszanowania Energii, Instytutu Ekonomii Środowiska, Buildings Performance Institute Europe, PwC, zawierająca wszystkie wymagane elementy dobrej strategii.